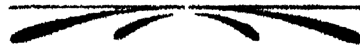

॥ ॐ શ્રી ॥

શ્રી રણછોડરાયના પરમભક્ત.

બોડાણો.

નાટકના ગાયનો તથા સંક્ષિપ્ત સાર.

શ્રી સરસ્વતિ નાટક સમાજ માટે

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

વાડીલાલ હરગોવનદાસ શાહ.

માલેક—શ્રી સરસ્વતિ નાટક સમાજ.

હાલ મુ. સુરત પ્રિન્સેસ થીએટર.

સુરત ભાગાતળાવ રોડ ઉપર આવેલા ધી "રાંદેર" પ્રિન્ટીંગ
પ્રેસમાં રતિલાલ દુર્લભદાસે છાપી

કિંમત બે આના.

॥ ॐ શ્રી ॥

શ્રી રણછોડરાયના પરમભક્ત.

બોડાણા નાટકનો ટુંક સાર.

અંક પહેલો.

મંગળાચરણ.

પ્રવેશ ૧લો-સ્થળ-ડાકોર. બોડાણાજીનું ઘર, શ્રી રણછોડરાયના પરમભક્ત બોડાણાજી હરીકિરતન કરતા આવે છે. બાદ ભીક્ષા અર્થે એક દરિદ્ર સાધુનું આવવૂ. બોડાણાજી તે સાધુને ભીક્ષા આપે છે તેટલામાં અચાનક ગંગાબાઈનું આવવુ. ભીક્ષા આપી તે બદલ પોતાના ધણી બોડાણા સાથે તકરાર. બોડાણો મૂર્તિપુજનો પ્રભાવ તેની સ્ત્રીને કહી સંભળાવે છે. પણ તે વાત ગંગા તીરસ્કારે છે. મૂર્તિમાં-ઈશ્વિરત્વ રહેલું છે તે વાત ખોટી માની ગંગાબાઇ મૂર્તિને ફેંકી દેવા જાય છે મૂર્તિમાંથી શ્રી કૃષ્ણ પ્રગટ થાય છે. ગભરાઈ

દરીદ્રીને મારવા જાય છે. દરીદ્રીના મોઢામાંથી અગ્નીની જવાળા નીકળે છે. આશ્ચર્ય.

ટેબ્લો.

પ્રવેશ ૨જો-રસ્તો—બ્રહ્મચારી પાખંડ રચવાના વિચારમાં આવે છે. તેટલામા લીલાધરની એક સ્ત્રી સૂરજ પોતાની જુવાનીના મદમાં બ્રહ્મચારીપર મોહિત થાય છે. લીલાધર અને તેની બીજી સ્ત્રી મણી ઓચીંતા આવે છે. સૂરજ અને મણી વચ્ચે તકરાર સૂરજ પોતાને જ્ઞાન મેળવવાની ઇચ્છા લીલાધરને બતાવી. બ્રહ્મચારીને પોતાને ઘેર લઇ જવા લીલાધરને સમજાવે છે. લીલાધર બ્રહ્મચારીને પોતાને ઘેર લઇ જાય છે

પ્રવેશ ૩જો-ઉદયરાજની કચેરી-- પુત્ર ન હોવાથી રાજાને થતો સંતાપ. પ્રધાન સાંત્વન કરે છે. એટલામાં ખોડાણાજી પ્રવેશ કરે છે. ખોડાણાને માન મળેલું જોઇ સરદારસીંહ ઇર્ષા કરે છે. ખોડાણાજી શ્રદ્ધાનો મહીમા કહી સંભળાવે છે. રાજા પોતાને પુત્ર થાય તે માટે પ્રતિજ્ઞા લે છે. સરદારસીંહએ રાખેલી શ્રદ્ધાનું ફળ ન થાય તો શી સજા કરવી તે પુછે છે પોતે હારે તો પોતાનુ શીર આપવા કબુલ કરે છે. ખોડાણાજી શ્રદ્ધા અફળ થાય તો પોતાનું શીર આપવા બંધાય છે. સર્વે ખોડાણાને ધન્યવાદ આપે છે.

પ્રવેશ ૪થો–વૈકુંઠધામ. રાધાનો સખીઓ સાથે આનંદ બાદ શ્રી કૃષ્ણ પધારી રાધા સાથે પ્રેમવિનોદ કરે છે. કૃષ્ણને ભક્ત બોડાણાનું સ્મરણ થાય છે. રાધા બોડાણાની હકીકત જાણી લે છે. કૃષ્ણ ભક્તની વારે જવા તૈયાર થાય છે. રાધાની હઠ.

પ્રવેશ ૫મો–ઉદયરાજનો મહેલ. શ્રદ્ધા રાખવાથી રાણીને ગર્ભ રહ્યો તે બદલ આણંદ રાજાને અને સરદારસિંહ વચ્ચે મતભેદ રાજાનુ જવું રાણીને પુત્ર થાય તો ગુમ કરવાનો સરદારનો નિશ્ચય. દાયાણીરૂપે કૃષ્ણનુ આવવું પ્રભુને દાયાણી સમજી પોતાનુ કામ પાર કરવા સરદારની આજીજી છેવટે પાચ ગામની બક્ષીસથી કામ પાર પાડવા સરદાર પાસેથી લખાવી લેછે બાદ બંનેનુ જવું.

પ્રવેશ ૬ઠો–લીલાધરનું ઘર. મણીની ભક્તિ, તેની ઘાની સ્થીતીમાં પાછળથી બ્રહ્મચારીનુ આલીગન મણીનો બ્રહ્મચારીપર તીરસ્કાર બ્રહ્મચારી પોતાની ઇચ્છા પુરી કરવા બદલ સુરજની વીરૂધ લીલાધરને સમજાવે છે લીલાધર ખરૂ માની સુરજની પરીક્ષા કરી ઘરમાંથી કાઢી મુકે છે.

પ્રવેશ ૭મો–કૃષ્ણ દાયાણીરૂપે. ઉદયરાજ જોડે ગર્ભ નિષ્ફળ ગયા સંબંધી વાતચીત કરે છે. વાત સાંભળી સરદાર દાયાણીપર ખુશ થાય છે સરદારસીંહ બોડાણાને શાક્ષા

કરવા માટે પકડી લાવવા રાજાની આજ્ઞા માગે છે. લાચારીથી રાજા હા પાડે છે. સરદારનો આનંદ.

પ્રવેશ ૮મો–બોડાણાનું ઘર. ગંગાની ભક્તિ. બોડાણાને પકડવા નિરસ્કાર કરતાં સરદારનું આવવુ ગંગાનું ગભરાવવુ ગંગાપર કુદ્રષ્ટિ બોડાણાનું આવવું સરદારસીંહ તેને કેદ કરી લઈ જાય છે.

પ્રવેશ ૯મો–વધ્ય સ્થાન. વિચારગ્રત ઉદયરાજ બોડાણા અને ગંગા સહિત સરદાર આવે છે. રાજા ઈન્સાફનું કામ દીવાનને સોંપે છે. બોડાણાજીની હાર થઇ છે સરદારસીંહની જીત થઈ છે. દીવાને કહ્યું પોતાની સરત પ્રમાણે બોડાણા વર્તવા તૈયાર થયો. સરદારસીંહે બોડાણાનુ માથું કાપવા સીપાઈઓને ઓરડર કર્યો. કૃષ્ણનું પ્રગટ થવું બ્રાહ્મણ વેશે સરદાર અને કૃષ્ણ વચ્ચે તકરાર રાધા પુત્રને લઇને આવે છે. અને શ્રી કૃષ્ણનું મુળ સ્વરૂપ પ્રગટ થાય છે. ટેબ્લો.

અંક બીજો.

પ્રવેશ ૧લો–ગામનું પાદર. ગોપલોકોનો વાર્તાલાપ. બોડાણાનું આવવું. શ્રી દ્વારિકાનાથને કાલાવાલા કરી પોતાના ગામમાં લાવવા દ્રઢ વિચાર. રાજાને પુત્ર થએલો હોવાથી માનતા મૂકવા સંઘ સહિત દ્વારિકા જતાં રસ્તામાં બોડાણાનો મેળાપ. બોડાણાનો યુવરાજને આશીર્વાદ. રાજા બોડાણાને રત્ન જવાહીર સહિત થાળ ભેટ આપે છે ધન, ભક્તિમાં ઉપાધિરૂપ હોવાથી તેનો ઉપકાર સહિત અસ્વીકાર તે થાળ રાજાની આજ્ઞાથી બોડાણા એક બ્રાહ્મણને દક્ષિણા તરીકે અપાવે છે. પોતાની સાથે વાહનમાં બેસાડી દ્વારિકા લઇ જવા રાજા વિનતિ કરે છે. બોડાણો પગે ચાલીને જવા ખુશી બતાવે છે. એક ગોવાળની ભકતને પ્રભુ દર્શન માટે આજીજી. બોડાણાનો ભક્તિથી પ્રભુ મળે છે. એમ સમજુતી આપે છે. ગોપને ખુશી.

પ્રવેશ ૨જો–દ્વારિકાનું મંદિર. બોડાણાનું આવવું. ૭૦ વર્ષથી વ્રત લઈ પ્રભુ ભક્તિ કરતા જોઈ ગુગળીઓ શંકાશીલ. બ્રાહ્મણોની બોડાણા પાસે વ્રત ઉજવી બ્રહ્મભોજન કરાવવા વિષે માગણી રાજા તરફથી કાલે બ્રહ્મભોજન

થશે એવું ઓડાણાને મોઢે સાંભળી બ્રાહ્મણોની ખુશી ઓડાણાની ભક્તિથી પ્રસન્ન થઈ સાક્ષાત પ્રભુ દર્શન ઈચ્છાનુસાર માગી લેવા પ્રભુનુ ઓડાણાને કહેવુ પોતાની વૃદ્ધાવસ્થા થવાથી સેવા નિમિત્તે દ્વારિકા સુધી નહિ આવી શકાય માટે પ્રભુને ડાકોર પધારવાની માગણી પ્રભુજી બીજી વખત ઓડાણા આવે ત્યારે વ્હેલ લેતા આવે અને તેમની સાથે ડાકોર જવાની કબુલાત આનંદ સાથે ઓડાણાનું જવુ

પ્રવેશ ૩જો--લીલાધરનું ઘર. લીલાધર સુરજને ધિક્કારતો પ્રવેશે છે મણી સાથે સુરજના ચરિત્ર સબંધી વાતચીત મણીની ભક્તિ જોઈ લીલાધરનુ શંકાશીલ થવુ. તેને માનસિક પુજા કરવાનુ કહે છે. બ્રહ્મચારીની વર્તણુક માટે મણી સાથે વાતચીત. અંતે બ્રહ્મચારી લુચ્ચો છે એવા ઠરાવપર આવવુ. જો પોકળ પકડાય તો નાક કાન કાપી લઈ વિદાય કરવાનો દ્રઢ નિશ્ચય બંનેનુ પોકળ બતાવવા મણીની કબુલત. લીલાધરનુ ઘરમા સંતાઈ રહેવુ બ્રહ્મચારીનું આવવુ પ્રેમની માગણી મણીએ કરેલી બનાવટ લીલાધરનુ આવવુ બ્રહ્મચારીની ફજેતી.

પ્રવેશ ૪થો--નગરનું પાદર. ઓડાણાનું ભક્તિ કરતાં આવવું. ત્યાં સરદારને સર્પ દંશ, ઓડાણાની આજીજીથી શ્રી કૃષ્ણે

કરેલો સરદારનો બચાવ. બોડાણાને સરદાર વચ્ચે તક-રાર. સરદાર બોડાણાને મારવા જતાં વૃક્ષમાંથી શ્રી કૃષ્ણનું પ્રગટ થવું.

પ્રવેશ ૫મો—ગંગાનું ઘર. બોડાણાએ દ્વારિકામાં બનેલી બીના સબંધી ગંગા સાથે વાતચીત. કૃષ્ણ પ્રભુએ ડાકોર આવવા આપેલું વચન.

પ્રવેશ ૬ઠો—ગામનો ચોરો. બોડાણાએ પટેલ પાસે કરેલી વ્હેલની માગણી. અને પટેલોની આપવા માટે કબુલાત. વ્હેલ લઇને જાય છે.

પ્રવેશ ૭મો—સુરજનું ઘર. નાક કાન કાપેલા બ્રહ્મચારીનું સ્ત્રી વેશે સુરજને ત્યાં આવવું. શોધવા નીકળેલા લીલાધરનું આવવું બ્રહ્મચારીનું સંતાઇ જવું મણી બ્રહ્મચારીને શોધી કાઢે છે લીલાધરનો સુરજને બદચાલ માટે ઠપકો. સુરજ પશ્ચાતાપ કરે છે. બ્રહ્મચારીને રજા આપવી. ત્રણે જણનું જાત્રાએ નીકળવું.

પ્રવેશ ૮મો—દ્વારિકાનું મંદિર. મિષ્ટાન્ન જમેલા બ્રાહ્મણોની ખુશાલી બોડાણાનું આગમન. દ્વાર બંધ જોઇને દિલગીરી. ભક્તિના પ્રભાવથી દરવાજા ખુલ્લી જાય છે. કૃષ્ણનું પ્રગટ થઇ બોડાણા સાથે વ્હેલમાં બેસીને જવું.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧લો--શિવાજીની કચેરી. કૃષ્ણ પરમાત્માના ગુમથવા બદલ ગુગળીઓની ફરીઆદ. ગુગળીઓને આશ્વાસન આપતાં રાજાનું શોધ માટે નીકળવું.

પ્રવેશ ૨જો-રસ્તો. બ્રહ્મચારીનો અફસોસ કપટી સરદારને પશ્ચાતાપ. બોડાણાનું ખુન કરવા સબંધી બ્રહ્મચારીને સરદારની ઉશ્કેરણી. બોડાણાની ખોળ માટે શિવાજીના સરદારનું આવવું. તપાસ મેળવી ચાલ્યા જવું બ્રહ્મચારીનું બોડાણાને ઠાર મારવા જવું સરદારનું ગંગા પામે જવું.

પ્રવેશ ૩જો--પાદર. કૃષ્ણ પરમાત્માનું વ્હેલ સહિત ગામને પાદરે આવી લાગવું. બોડાણાનું આશ્ચર્ય થવું. શ્રી કૃષ્ણ બોડાણાને લીમડાનું દાતણ આપે છે. તે મીઠું લાગવાથી શંકાશીલ થાય છે તે જગાનું મહાત્મ્ય સાચવવાને માટે વ્હેલમાંથી ઉતરી તે જગાએ પરમાત્માનાં પગલાં કરવા સંબંધી વિનંતી. પરમાત્માએ ભકતની ઇચ્છા પૂર્ણ કરવી. ડાકોરમાં ગુપ્ત રહેવા માટે શ્રી કૃષ્ણની બોડાણા સાથે વાતચીત ગોમતીમા સંતાવાનો

ઠરાવ પ્રભુ દર્શન માટે ગોપનું સાહસ. પ્રભુના ચતુર્ભુજ દર્શન.

ટેબ્લો.

પ્રવેશ ૪થો–રસ્તો. ઓડાણા ધ્યાનસ્થ સ્થિતિમાં બ્રહ્મચારીએ ઓડાણાનું ખુન કરવા આવવું. ઓડાણાને પોતાનો ઉપકાર માનતો જોઈ બ્રહ્મચારીએ નમી પડવું. ઓડાણાને પોતાના ગુરૂ તરીકે માનવા, બાદ સરદારને પકડવા માટે બ્રહ્મચારીનુ જવું, લીલાધર સુરજ તથા મણીનું આવવું. એકાએક ભકત ઓડાણાનો મેળાપ સત્ય રસ્તો બતાવી ઓડાણાનું જવું.

પ્રવેશ ૫મો–ગંગાનું ઘર. ગગા પ્રભુ પ્રાર્થના કરે છે બાદ સરદારનું અચાનક આવવું. ગંગાને પોતાની કરવા સરદારની માગણી અને ગગાનો તિરસ્કાર બળાત્કાર કરવા જતાં બ્રહ્મચારીનું આવવું. બનેની તકરાર. અને બ્રહ્મચારીના હાથે સરદારનું ખુન.

પ્રવેશ ૬ઠો--રણસંગ્રામ. ઉદયરાજ પોતાના માણસોને ઉશ્કેરવા બદલ વાતચીત. યુવરાજનું આવવું. બાળસૈન્ય તૈયાર કરવા બદલ પિતાની આજ્ઞા.

ટ્રાન્સફર--ગોમતીનો દેખાવ—શિવાજીનું આવવુ. વાદવિવાદ અને યુધ્ધ. ઓડાણાનું અચાનક આવવું. ગુણીએ ઓડાણા ને બાણ

મારવુ. બોડાણાનું મૃત્યુ શ્રી કૃષ્ણનુ ગોમતીમાંથી નીકળવુ શિવાજીએ પોતાની ભૂલની ક્ષમા માંગવી. ગગાએ પૂજન માટે આવવુ સ્વામીનુ મૃત્ય જોઇ મૂર્છા ગંગાને શ્રી કૃષ્ણએ આપેલુ આશ્વાસન કૃષ્ણ પ્રભુને દ્વારકા લઇ જવા ગુગળીઓની આજીજી તે માટે શ્રી કૃષ્ણે કરેલો અસ્વીકાર દ્વારિકાનો મહીમા રહેવા માટે અને ગુગળીઓના પોષણ માટે શ્રી કૃષ્ણ સાવિત્રી વાવમાંથી પોતાની મુર્તિ નીકળશે અને જાત્રાનો મહીમા રહેશે તે માટે સમજુતી બાર માસ પોષણ કરવાને ગુગળીઓને પોતાના ભારોભાર સુવર્ણ આપવાની કબુલાત. કૃષ્ણ પરમાત્માનુ તોળાવા માટે ત્રાજવામાં બેસવુ ગગાબાઇએ પોતાની વાળીપર પોતાનુ પુણ્ય મુકી તોળાવુ વાળીનું વજન વધવું. ગુગળીઓની નિરાશા **ધન ધન ગંગાબાઇની વાળી. સવાવાલ થયા વનમાળી.** બોડાણાનુ પુન સજીવન થવુ ટ્રાન્સફર રણુછોડજીની મૂર્તિની સ્થાપના છિ. શકર. બ્રહ્મા વગેરે દેવાનુ આગમન. આશીર્વાદ

બોડાણાના ખેલમાં આવતા પાત્રોના નામ.

કૃષ્ણમાહારાજ . .. . શ્રી દ્વારીકાનાથ
ભક્તરાજ બોડાણો શ્રી ખાખરીઆનો એક ગરાસીઓ.
ઉદયરાજ ... ડંકપુરનો રાજા
સરદાર . . ... ઉદયસીહનો
દિર્ઘદરશી .. .. ઉદયરાજનો દીવાન
ઉતમસિંહ . ... ઉદયરાજનો પુત્ર
લીલાધર .. . . એક વાણીઓ
બ્રહ્મચારી . ... ડંકરૂષીનો શીષ્ય
શીવાજી .. .. દ્વારીકાનો રાજા

સ્ત્રી પાત્રોના નામ.

ગંગા . ... બોડાણાની સ્ત્રી.
રાધાજી .. .. કૃષ્ણભગવાનની વાલુની.
સુરજ--મણી... ... ... લીલાધરની સ્ત્રી.

એ શિવાય પુજારીઓ, દરબારીઓ, કંચનીઓ, ગોવાળીઆ પટેલીઆ, મીરાઓ વગેરે.

॥ ॐ श्री ॥

શ્રી રણછોડરાયના પરમભક્ત.

બોડાણા નાટકના ગાયનો.

અંક પહેલો.

સ્તુતિ— ૧

હારા નાથ વિઘ્ન હર,
હર તું પદ પ્રણામ શીશ સ્વીકાર,
આદ્ય નિરંજન, ભવ ભય ભંજન હારા
દધીની મધ્ય ડુબતી નાવ.
જ્ઞાની સુકાની સાથ નિગમ પથ,
નગમ નાથ પાર તું તાર હારા.

બાળાઓ— ૨

ભલી ભક્તિની માળ, મળી માણેકને આળ,
સજે સકળ સજન, અમુલ ભુષણ એ. ભલી.
ધારી માળા પ્રલ્હાદજીએ, કરી સ્હાય નરસિંહજીએ;
પ્રિત ધરી ધરીએ. ભલી

ધન્ય છે ધ્રુવરાજ, શુકમાં અચળ છે આજ,
ભકિત મોતીને હંસ ચરજે.
જનની જણે તો જણ દાઆતા કે શુરજન;
નહિ તો રહે વાંઝણી, નુર ના ગુમાવ જન.
ધન્ય છે ગંગા માતા;
વાળીમાં શ્રી શામ તોળાતા;
ભકિત ભુષણ સજજે. ભલી

ઓડાણો- ૩

છબી ત્હારી વાલારે અંતર પટમાં;
ભાવી ઘટમાં વિશ્વ વિહારી મનમાં,
રહો વીરાજી તનમાં. છબી.
ધરી છે મણી મય માળા, સોહે છે સુંદર વનમાળા,
લગની કનૈયાથી લાગી જગમાં,
રહયા વ્યાપી ઘટ ઘટમાં. છબી.
જડયાં છે એ રત્ન મનોહર,
વેસર બાજુ સુંદર કર. લગની.. છબી.

સુરજ- ૪

જેવી ખીલી મધુર ફુલવાડી, યુવા મસ્ત ગોરડી,
અંગ ઉમંગ રંગ રસધારી, વસંતની વેલડી,
આવે રૂતુરાજ,

આવો રસરાજ,
કસે કસ કંચુકીની, સ્તન રસ ઝારી,
ભ્રમર મધુકર મધુરવ, અનંગ ઉપાસી,
પિયુ ભર આંખડી જોવી.

સુરજ-બ્રહ્મ- ૫

રસ લુટો રસીલા રંગ માણો મોજીલા,
મારી જોબન કળી આ રસમાતી,
(મ્ર) મારા મનની વેરણ કળી થાતી,
પવન હાણું, હું પાલવે આ,
બ્રહ્મચારીને એનારે બાના,
વાહ બ્રહ્મચારી, બગ ધ્યાન ધારી,
વાહ લટકાળી, વાહ ચટકાળી,
કર્યું કામણ કીધું ભારી;
ભોળા ભોળા બ્રહ્મચારી. રસ.

મણી-લીલા-સુરજ-બ્રહ્મ— ૬

ચાલો મારા લીલા સુજાણ, વારી હું જાઉ પ્રાણ,
હું તારો વેચાણ ચાલો.
સતિ કૈકે જેવી નાર, મળી મારો બેડો પાર,
મળજો સૌને આવી નાર.
બની હું તો ભક્તાણી, ભજવાને સારંગ પ્રાણી,

મતી ગતી મેં તો જાણી, છાનાંમાનાં રહો શાણી,
એક મોટો ગધ્ધોને, એક નાની સરખી ઘોડી,
હું તારો પ્યારો ને તુ મારી પ્યારી,
જાને અનાડી શું માંડી લવારી. ચાલો

કુંચનીયો— ૭

ધધ પપ ગમગ ગમરે સાસા.
રેરે ગમ પપ ગમ રેરે સાસા.
પપ સાસા રેરે સાગમ રેરે સા.
ગમપ ગમરે સાસા સાનીધપ.
મપની ધધપ મપ ગમરેસા.

બાડાણું— ૮

તારી ધીરે ગાડી હાંકારે, મેરામણ ગાડીવાળા.
તારી મજરે ગાડી હાંકારે, મેરામણ ગાડીવાળા.
ઘોડા છુટયા થાનસે પીછે પડી પોકાર.
દસ દરવાજા બંધ હુવા તોભી, નીકળ ગયા અસવાર—તારી
ગંગા કીનારે ઘર કરી, અને નહાવો નિર્મળ નીર;
આપ્યા વિના શું પામીએરે, તે કહી ગયા દાસ કબીર—તારી.

સખીઓ— ૯

ઝુલે ઝુલોરે રાધેરમણી, માણેક જડીયલ હીંડોળે;
રૂપભાનુ તનયા તમ ઝુલે કોટી શશી રંગ ઉગીરે ઝુલે.

કર કંકણુ કલર વકરી, ક્ષેમતાને શોધજો;
નયન ભ્રકુટી વકથી, સ્નેહ અમૃત રેલવજો;
કર પલ્લવ કમળ પસારી પ્રેમને પ્રકાશજો;
નખ ક્ષત થકી ભુને ખણી, મહા ભાવને રીઝાવજો,
કોટી કંદર્પ રૂપ વાજી રાધે અનુપ,
કૃષ્ણ તેજ આપ રૂપ રમણી.

સખીઓ-રાધા- ૧૦

હાંરે શાણી ચાલો સુરંગી અહેલી પ્રેમ રસ રેલી,
શામ રંગીની વાત જોઈ બેઠી આ બેની નવેલી પ્રેમ ઘેલી.
સખી એ હું હારી, હું હારી, હું હારી, મને ન સતાવો બસ જાઓ,
નેહે શ્રીનાથજીને નયને નચાવો, અજાણ્યા બની શું બનાવો,
બોલીને બોલી શું બાળો બળેલીને બઈ નહી શરમાઓ,
ગઈ સૌ જાણી સખાયો, મનની વાત,
પુલકે ઘાટ મળશે નાથ ભેદ ન ભાંખતી ભોળી ગોરી હારે

રાધા-કૃષ્ણ- ૧૧

કાના ઘેલા મને સતાવો નહિ સલુણા,
ગોરી ગુણ ધામ, તજો હઠ નામ,
વારે વાજી રસીલા રીસાળા છોગાળા
સુંદીર શામ— કાના.
ગીરીવર ધાર, ઘારૂ પ્રિતિ પ્રાણ,

શામ ઘનશામ, હૃદય આરામ,
જાણી જુઠી પ્રભુ પ્રીત, ચોરી ખાતા નવનીત,
બળી એવી તમ પ્રીત.
મારૂં ના લગાડો પ્રાણના આધાર
હરિ સાથે લ્યો દાસીને નામી વીનવતી
વાહ વાહ વાહ— ગોરી

કૃષ્ણ-ઉર્ફે-દાયાણી— ૧૨

ચમકત તન લટક ચટક મટકથી ચાલ ચાલી.
રમક ઝમક પ્યારી
સદન કમળ મગન ચાર ફરતી ધરતી મોજે શ્રૃંગાર
મદન અગન જોબન ઝલક ઉમગ રંગત જામી
જેહ આ આકૃતિ રતિનો પતિ ભાન ભુલે.
જોતાંની સાથ શીવ બ્રહ્માનું મનડું ડુલે.
તો તે પામરનુ શુ ગજુ કે પરખશે મુજને.
ફસાતુ ફંદામાં મુરખને મનથી શુ ખુલે. મદન.

દાયાણી-સરદાર— ૧૩

વાહરે શાણા સરદાર છો
રંગે રમો રસ રાજજો.
ભાગીને કાલી ના જાણજો.
કામકાજ આજ આપ નક્કી સમજજો,

પ્રાણદાર હાથ તુ પ્યારી સમજજે,
ચિન્તા ઉર લેશ ના લાવજે,
વિશ્વાસે નાવ પાર તારજે. વાહરે

મણી-- ૧૪

ચરણ અમીની હુતો પ્યાસીરે—દાસી
હુ તારી ભક્તિની પ્યાસી—
વ્રજ બજાવનારા ગીરધર લાલા
હૃદય કમળ નીત રહેજો પ્રકાસીરે--દાસી
દેવ દયાળા, રસિક રૂપાળા,
તન મન ધન તમ ચરણ ઉપાસીરે દાસી

બ્રહ્મ-મણી ૧૫

રસ બસ યૌવનની ખીલી ફુલવાડી,
મહીં કુસુમ ઝુલે ઝુલાવ,
તારી મીઠી મીઠી માયા મહીં લપટાવ.
દેની મોઘા મોલુ પ્રેમદાન કરી ભાવ. મહીં
માયા જેવું રૂપ તારૂ, બ્રહ્મ સમીપે આવ,
થાશે પાવન પ્રેમ પસારી આલિંગન દેખાવ. મહીં

વાહ ભોળા બ્રહ્મચારી ભાઇ
સારી તમે સાધી આ સગાઇ,
જોગટા સંસારીના વેવાઇ !
ઠીક કરવા માંડી આ ઠગાઇ, ચાલ હટ.

છેક આમ વચન બાણ, ઘટે ન પ્રિય પ્રાણ,
શુધ બુધ ત્યાગી તારી માયા મને લાગી,
જુઠી દુનિયા દેને ત્યાગી, થઇને વેરાગી,
દુર જા લફંગા, કામી પ્રપંચી તું અંધા,
ચૂપરે ગધ્ધાના ગધ્ધા ધિકક જા જા, વાહ.

સુરજ - ૧૬

લલિત આ ચંદ્રવદન લટકાળી ચાલપર મોહી રહ્યા બ્રહ્મચારી,
છબીલી નવ જોબન નારી, કામીની કામણ કરનારી— લલિત.
ગુલાબી ગાલ, ચંદ્રસમ ભાલ,
અધરથી અમૃતરસ છલકાય, જોબનની ફુલવાડી ઉભરાય—લલિત

લીલા-મણી-સુરજ-બ્રહ્મ- ૧૭

દૂરથા કઢંગી કુછંદી અવિચારી નાર,
શરમ શરમ મને હજાર ભાન હું ભૂલી,
ભલી ગમાર, પીયુ પ્યાર (૨)— દૂરથા
વાહ બાજી રચાઇ આ મન માનતી,
નફટ તું ટળી જા, નિલંજ તું મરજા—દૂરથા.

ગંગાબાઈ— ૧૮

સ્વામી સંભાળોરે, હે કૃષ્ણ કૃપાળા,
શરણે લેજો અનાથોના નાથ પતિ મારા,

કારણ કરણ વિઘ્ન વીદારણ છો રાધે પ્યારા. સ્વામી
ભડભડ ગીરી ગીરી દવ પ્રજળતો, હરણાં પામે ત્રાસ
શર સાંધે છે પારધી, જીવનની નહિ આશ.
આવો વારે બળવીર, દ્રુપદ સુતાનાં પૂર્યા ચીર સ્વામી

બોડાણા-- ૧૯

શીદ બળી જાતારે પતંગ જીવ દીવે પડી,
તજી મોહ માયાને ભજ શામ— શીદ.
સગાંને સંબધીરે, સાથ નહિ કરશો કદી,
ફાગ જવ ભરે કોપા કામ પાપીયા પોકારેરે
પુન્ય કછ ના કર્યું રે,
પછી પસ્તાતો પામર પ્રાણ પોક પાડી ફરેરે,
હવે પ્રભુને ભજુરે-- શીદ.

બોડાણા-- ૨૦

આવો ગરૂડ ચઢીને નંદલાલારે પારધી પુઠે પડ્યો છે જી હોજી
રે—રે—હીરણાકશ્યપને હીરણક્ષ, અસુર હતા ચંડાળ.
હણીયા ભક્ત પ્રલ્હાદને કાજરે— પારધી
રે-રે-કુંભકરણ રાવણ વળી રોળ્યા રણ મોઝાર.
આપ્યુ રાજ્ય વિભીષણ તાજરે— પારધી
રે-રે--કાચળને વળી કાચબો નીકળ્યાં જાળની બહાર,
દવ લાગ્યોને રેલી જળ ધારરે-- પારધી

અંક બીજો.

ગોવાળો— ૨૧

હોજી ગોવાળભા, રમીયે જમીયે રૂપલા ધામમાં.
ભજનના ખુબ ભાજન ભરીયે, ખુબ પીએ નંદનો લાલો રીઝવાયે,
તેમ હાં ભક્તોની બલીહારી, મોહી રહ્યા મોટા મુનીવર ભાઇરે,
ગોડાણીને ગંગામાતા સુત આપ્યો, રાજા ઉદય મહારાજને
હોજી ગોવાળભા.

બોડાણો— ૨૨

અખિલ જગે અવિનાશી, લીલા વિલસે માલતી,
કણુ કણુમાં વિભૂતિ વરસતી સરસી ફાલતી,
ડારામતીના ગિરધરની પૂરણ પ્રીતી નટવરની,
મુગાનેય વાચા આપી શીખવે પાઠો નિગમોના,
લંગડાઓ આદિ ઓળંગે ગાતા ગાનો વિભુ વરના,
ભક્તિ ભક્તોને પાળતી. અખિલ.

બોડાણો— ૨૩

મઢીમા વિભુની ભક્તિનો લેની તું પીછની,
ભવરણુ માહે શાન્તિના સુખ વિશ્રામી- મઢી.

પ્રલ્હાદની વારે અવિનાશી, વિચર્યા વિનતી માની.
ભીડભંજનને ના હરિજનોની ભીડ અજાણી. મહી
ગજેન્દ્રને લીધા ઉધ્ધારી, પલમાં પ્રેમ પ્રમાણી.
દુખીઆના બેલી, ભકિતની ભાળી એધાણી મહી.

આરતી-બધા- ૨૪

જય સગુણ નીરગુણ કૃષ્ણરૂપ અનુપ ભુપ શીરોમણી.
કરી કંસ આદીક પ્રચંડની શિયર પ્રબલ બલ ભુજ બલહારી.
અવતાર નર સંસાર ભાર વીભંજી દારૂણ દુ:ખ દેહ.
જય પ્રણતપાલ દયાલ પ્રભુ સંયુકત શકિત નમામી હય,
જન નાથ કરી કરૂણા વીલો કહુ ત્રીવીધ દુખ તીહી નીર વહે
ભવખેદ છેદન દક્ષ હમ કહે રક્ષ કૃષ્ણ નમામી હય— જય

બાડાણા-કૃષ્ણ— ૨૫

રે દરશ દો પ્રેમ પ્રસારી મુરારી,
આધાર તારો મને ભારીરે. રે દરશ દો
સંસાર અસારીયામાં આશરો તમારો,
શરમ ભરમ રાખ મારીરે રે દરશ દો

સાખી.

ભકતાધીન હું ભકતની, સત્વર ચડો વારં,
ભવ બંધન છેદી બધાં, રાખું શરણ મોઝારં,

કૃષ્ણ-બોડાણો--   ૨૬

ભકત તજો ઉચાટ, તજો ગભરાટ, વિચારો વાત,
થાશે ધાર્યું સાક્ષાત, થઈ નિરાંત મન કરો શાન્ત,
લાવું વેલ તમ માટ, આ વસમી વાટ, જગતના તાત,
જોઉં નહિં દિનરાત, મારી સંગાત, પ્રભુ સાક્ષાત,
પ્રણામ પ્રણામ છે રામ રામ.

મણી—   ૨૭

ચિદધન આતમ છે હૃદયામાં અખંડ આનંદ સાથ,
શું શોધે જંગલ દધિ તટમાં, હંસા ભૂલતો વાટ.
અત્ર તત્ર સર્વત્રજ સરખા,
જ્ઞાન જ્યોતિથી જ્યોતિ નીરખા,
તન મન ધન સૌ અર્પણ કરતા,
પ્રગટ થાય સાક્ષાત.   ચિદ્ધન.

લીલા-બ્રહ્મ-મણી-   ૨૮

જા ગદ્ધા ઘરની બાર બ્હાર,
કર માફ બાપ હું પાપ ભાર—   જા ગદ્ધા.
ફૂટ છે કપટ કારી, પાંખડી વેષધારી,
સુરજની શીખે હું ભૂલ્યો છું બ્રહ્મચારી,
મર મોટા [illegible], તેં ધુળ માંતે ઘાલી,
ભૂલ્યો ભાઈ બ્હેન,

રે જા જા જા,
પાયે પડું સુકા લીલા બાપ,
લે લાત સાત આઠ. જા ગદ્ધા

બોડાણો— ૨૯

હરિ આના પ્રાણને જાતો બચાવો,
કૃપાનાથ કરૂણા લાવો. હરિ.
તું ન ઉગારે તેને કોણ તારે. એ દુનિયાનો દાવો,
કંઇક જનોને જીવદાન આપી, કીધાં સજીવન પાછાં,
હાળી અમીની દ્રષ્ટિ દુખીની વારે વહેલા આવો હરિ

ગંગા, બોડાણો— ૩૦

કરશે ગિરધારી સાથરે,
ભલે જાઉં ભાગવા,
પ્રભુ કમલ વદન ઘનસ્યામ, તણું કામ ધરી હામ. બગનવું હું કરશે.
જન મન લોભીના સાચવજો,
લઇને પતિ વહેલા વળજો,
વિચરૂં લેવાને વ્હેલ, તમે સેવા કરજન,
ઘરની ચિન્તા દો મેલી,
આ ચાલી વેલી વેલી. કરશે.

સુરજ— ૩૧

જોબન ઝુલેરે, (૨) પ્રેમ ઝુલે, અણુ મુલે,
કોઈ રસિયાનાં નેન જોઈ ખુલે,

મીઠી મનહારી મુખ કાન્તિ કે જોઇ લાલ,
મલકેરે, (૨) કામી મનમાંને મનમાં,
ચાલ મારી લટકાળી, ભાળી ભુલે. જોબન.

લીલા, મણી, સુરજ— ૩૨

પડે ના પાપીના પોબાર,
જગત જનનો અંતે ફીટકાર,
વિષય મતિ નવ રતિ ફળ દાતાર. પડે
હું ભુલી પ્રીતમ પ્યારા, સ્ત્રી ધર્મ મર્મના ખ્યાલ,
ઠોકરથી સુધરે દુનિયા, મારી તુજને છે હાલ, હાલ, હાલ પડે.

ઓડાણો- ૩૩

વિભુવર નિંદલડી દો વિસારી,
મહા પ્રયત્ને વેલ મળીઆ, આશ હવે હરિ તારી—વિભુ

સાખી.

આશા આપી ભકતને, સોંપી દુસ્કર કાજ,
લીધ પરીક્ષા દાસની, રાખ હવે મુજ લાજ-- વિભુ.

સાખી.

ધ્રુવની હાંક સુણી ઉઠયા, લક્ષ્મિની તજી સોડ,
પામર પંખી ટળવળે, પુરો મનના કોડ-- વિભુ.

સાખી.

જગો જાગો આજશું, શ્રમિત થયા મહારાજ
શ્રમના દીન હવે આવશે, તો કયમ શરજે કાજ— વિભુ.

અંક ૩ જો.

નાચનારીઓ—   ૩૪

રંગમે કયસે હોરી ખેલુંગી, સાંવરીયે સંગ,
ધોબી ધોવે મયલે સયલે, ધોબનનીયાકે સંગ,
કીસ પાપીકી નજર લગી, મેરી ચોલી હોગઇ તંગ. રંગ.
મેરા શૌહર સુસ્ત મીલા હય, રોજ પીવે હય ભંગ,
હાય જવાંની હો ગઇ ગારત, પાની હો ગયા અંગ   રંગ..

બ્રહ્મચારી—   ૩૫

આજી ધુળધાણી થઇ, નિષ્ફળ નીવડી આશા,
અરેરે ઉદાસી આશા હાય, હાય, હાય, હાય,
મનુષ્ય તરંગ રચે, અટવાય અધવચે હાય, હાય, હાય,
મનડું બાળે તન પ્રજાળે, વિપદ અકાળે હાય, હાય, હાય,

ગોવાળ—   ૩૬

ઝેણી ઝેણી મોરલીયો વાગે છે,
જેનો નાદ ગગનમાં ગાજે છે—   ઝેણી ઝેણી.
વાલા વરણાગી ઉભા, જમનાંની તીરે,
સુણીને નાદ ગાયો ભાગે છે—   ઝેણી ઝેણી.

બોડાણો—   ૩૭

તારી સાંવરી સુરત મનહરણી,
ગણુતાં તપ ગુણના ભણાથ,

જીભે ન વરણાય,
સેવક સુખકરણી— તારી.
આશ પૂર્ણ થઈ તુજ ઉપકારે,
આ સંસારે ભગતી તારે
ભકત દેવ મન મોદ પમાડે
ગુણીજન ગુણ ગાય— તારી.

ઓડાણો-- ૨૮

સ્વર્ગ જેવું ધામ આતો, ડંકપુર આનંદકારી,
પુણ્યની દીપમાળ ભાળી, પાપના સ્પર્શે વિકારી,
મીઠુ પુનીત પાવનકારી, પાણી ભરીશુ ગોમતી,
પાપી માનવ સ્નાન કરીને, પાપ તજે ભવ ભારકારી.
જય સદા રણછોડજીની જ્યાં સદા ઉચરાય છે,
કાળ ઝડપ ના વાગે ભાઇ, મહીમા એવો છે ભારી--સ્વર્ગ

કૃષ્ણ- ૩૯

સાખી.

વસ્ત્ર તજે જન જીર્ણ જે સજવા નવીન ચાય
જીવ શરીર જુનું તજી નવીન શરીરમાં જાય કાયા
કાયા વાદળની છાંયારે, જીવડા શોક શીદને કરીએ,
સમજે માનવ કાયા મારી, કાયા કુંભપર મમતા તારી.
મૃગજળ ભરીઉ માંહે ભારી, પ્યાસ ન છીપવા વારી.
ધીરજ ધરી શોકને પરહરીએ.

શ્રી રણછોડરાયના પરમ ભક્ત.

બોડાણા

નાટકના ગાયનો સમાપ્ત.